

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

*Кафедра цивільно-правових дисциплін*

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**  
**для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної**  
**дисципліни**

**«ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»**

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**  
**спеціальності 081 «Право»**

Біла Церква

2023

УДК 346

**Затверджено**

**Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ**

Протокол № \_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 2023 р.

**Укладач:** Аргат Я.П., к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін.

Аргат Я.П. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Господарське право» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право». / Я.П. Аргат - Біла Церква, 2023. – 45 с.

Публікація містить рекомендації здобувачам вищої освіти до вивчення навчальної дисципліни «Господарське право», її зміст та структуру, а також критерії оцінювання результатів навчання, визначених освітньою програмою та стандартом вищої освіти.

**Рецензент: Пахомова А.О., завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін, канд.юрид.наук, доцент.**

Методичні вказівки розглянуто на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін,

протокол № від «10» травня 2023 р.

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету,  
протокол № 10 від «25» травня 2023 р.

© Я.П. Аргат

БНАУ, 2023 р.

## ЗМІСТ

| № п/п | Назва                                              | Стор. |
|-------|----------------------------------------------------|-------|
| 1     | Пояснювальна записка                               | 4     |
| 2     | Результати навчання з дисципліни                   | 6     |
| 3     | Контент змістовних модулів                         | 7     |
| 4     | Аудиторна робота                                   | 8     |
| 5     | Самостійна робота                                  | 22    |
| 6     | Орієнтовний перелік питань до іспиту               | 32    |
| 7     | Критерії оцінювання результатів навчання здобувача | 37    |
| 8     | Рекомендована література                           | 41    |

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вивчення навчальної дисципліни «Господарське право» є розвиток у здобувачів вищої освіти практичних умінь оволодіти тенденціями практики застосування господарського законодавства, усвідомити рівень законодавчого регулювання у цій сфері та направити свої зусилля на захист прав та інтересів громадян, держави та інших суб'єктів господарювання.

Предметом регулювання господарського права є господарські відносини, що мають комплексний характер (організаційно-господарські, господарсько-виробничі та внутрішньогосподарські відносини). Важливим аспектом регулювання є збалансування та регулювання суб'єктів господарювання між собою, суб'єктів – господарювання та інвесторів, споживачів, а також відносин між державою та бізнесом, між національною та світовою економікою в межах економічної кооперації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Завдання викладання навчальної дисципліни полягає у відображенні основних положень права, підвищення рівня правової свідомості і правової культури здобувачів вищої освіти, вироблення вмінь і навичок та подальшому використанні законодавства в практичній роботі за обраною спеціальністю.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи здобувача з дисципліни визначається робочою програмою навчальної дисципліни, даними методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійну роботу здобувача забезпечує система навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум, навчально-методичний комплекс дисципліни, Moodle тощо.

Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни здобувачі можуть виконувати у бібліотеці, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах. Самостійну роботу здобувачів організовує

викладач через систему домашніх завдань, виконання яких має оцінювати викладач.

Методичні вказівки складаються зі вступу, де здобувачі ознайомлюються з основними відомостями про навчальну дисципліну, тем есе, тем для презентацій, письмових завдань, вирішення яких має на меті формування компетентностей здобувачів щодо своєї спеціальності.

Навчальна дисципліна «Господарське право» це жива галузь права, яка постійно розвивається та має динамічну природу. Еволюція економічних відносин, поява нових сфер регулювання, відкриття нових ринків та запровадження новітніх технологій у виробництво, а також процеси глобалізації економічного життя спонукають до адаптації господарського законодавства України із законодавством Європейського союзу.

Навчальна дисципліна «Господарське право» базується на знаннях таких дисциплін як «Конституційне право», «Цивільне право», «Господарський процес», «Адміністративне право» та інші.

## РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

|                                                                                                  |                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми | Результати навчання з дисципліни                                                                                               |
| РН 2                                                                                             | Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв’язання. |
| РН 3                                                                                             | Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.                                                               |
| РН 4                                                                                             | Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.                                                   |
| РН 5                                                                                             | Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.                                         |
| РН 7                                                                                             | Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.                     |
| РН 8                                                                                             | Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.                      |
| РН 9                                                                                             | Самостійно визначати ті обставини, у з’ясуванні яких потрібна допомога і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.           |
| РН 13                                                                                            | Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.                               |
| РН 17                                                                                            | Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.                                                          |
| РН 18                                                                                            | Виявляти знання і розуміння основних сучасних                                                                                  |

|       |                                                                                                                                          |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.                                                   |
| РН 19 | Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.        |
| РН 20 | Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.                                                                           |
| РН 21 | Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. |
| РН 23 | Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.                             |

## **КОНТЕНТ ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ**

### *Змістовий модуль 1. Господарські правовідносини та господарська діяльність*

Тема 1.1. Поняття, предмет та система господарського права.

Тема 1.2. Господарська діяльність. Підприємництво.

Тема 1.3. Державна реєстрація та ліцензування господарської діяльності.

### *Змістовий модуль 2. Правова характеристика суб'єктів господарювання*

Тема 2.1. Загальна характеристика суб'єктів господарювання.

Тема 2.2. Поняття та види підприємств.

Тема 2.3. Правовий статус господарських товариств.

Тема 2.4. Акціонерні товариства.

Тема 2.5. Інші види організаційно-правових форм суб'єктів господарювання.

Тема 2.6. Майнова основа господарювання.

### *Змістовий модуль 3. Правове регулювання здійснення господарської діяльності*

Тема 3.1. Поняття та види господарських зобов'язань.

Тема 3.2. Господарські договори: поняття та істотні умови.

Тема 3.3. Порядок укладення, зміни та розірвання господарських договорів.

Тема 3.4. Спеціальні(вільні)економічні зони та території пріоритетного розвитку.

Тема 3.5. Правовий захист економічної конкуренції.

Тема 3.6. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 3.7. Правове регулювання торгівельної діяльності та комерційне представництво.

Тема 3.8. Правове регулювання банківської діяльності.

Тема 3.9. Поняття та види ринків фінансових послуг.

Тема 3.10. Правове регулювання інвестиційної діяльності.

Тема 3.11. Правове регулювання інноваційної діяльності.

### *Змістовий модуль 4. Захист прав суб'єктів господарювання*

Тема 4.1. Відповідальність за порушення у сфері господарювання.

Тема 4.2. Відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом.

Тема 4.3. Державне регулювання господарської діяльності.

## **АУДИТОРНА РОБОТА**

На практичні заняття виносяться питання, передбачені запропонованими планами практичних занять. Вони проводяться з використанням різних форм та методів контролю знань здобувачів: просте опитування, вільна дискусія, виконання контрольних та самостійних робіт, розв'язання аналітичних вправ та практичних ситуацій.

Доповідачі на практичних призначаються викладачем як за бажанням здобувачів вищої освіти, так і на власний розсуд. Доповідачам можуть задаватися додаткові запитання викладачем або здобувачами. Після відповіді доповідача здобувачі можуть виступити з певними доповненнями, після чого викладач підводить загальний підсумок щодо розглянутого питання.

### ***Змістовий модуль 1.***

## **Господарські правовідносини та господарська діяльність**

### **Тема 1.1.**

#### **Поняття, предмет та система господарського права.**

#### ***Практичне заняття***

1. Поняття та зміст господарського права.
2. Історія розвитку господарського права.
3. Предмет господарського права.
4. Методи, принципи та інші системо утворюючі елементи господарського права.

***Ключові слова:*** господарське право, методи правового регулювання, поняття, ознаки, та види господарських відносин, система господарського законодавства, поняття та види господарської діяльності.

### **Тема 1.2.**

#### **Господарська діяльність. Підприємництво.**

#### ***Практичне заняття***

1. Поняття та ознаки господарської діяльності.
2. Види господарської діяльності залежно від мети здійснення (комерційна, некомерційна господарська діяльність).

3. Співвідношення понять «підприємництво» та «господарська діяльність».
4. Поняття та ознаки підприємницької діяльності.
5. Принципи підприємницької діяльності.

**Ключові слова:** господарська діяльність, види господарської діяльності, комерційна, підприємництво, некомерційна господарська діяльність, ознаки підприємницької діяльності, принцип свободи підприємницької діяльності.

### **Тема 1.3.**

#### **Державна реєстрація та ліцензування господарської діяльності.**

##### ***Практичне заняття***

1. Органи державної реєстрації суб'єктів господарювання.
2. Процедура здійснення державної реєстрації.
3. Вимоги до документів, які подаються для державної реєстрації юридичних осіб - суб'єктів господарювання.
4. Установчі документи суб'єктів господарювання.
5. Порядок державної реєстрації змін в установчі документи та зміни відомостей про суб'єктів господарювання.
6. Ліцензування господарської діяльності.
7. Ліцензійні умови.

**Ключові слова:** ліцензування, ліцензія, ліцензійні умови, порядок отримання ліцензії, види господарської діяльності які підлягають ліцензуванню, органи реєстрації.

### *Змістовий модуль 2.*

#### **Правова характеристика суб'єктів господарювання**

### **Тема 2.1.**

#### **Загальна характеристика суб'єктів господарювання.**

##### ***Практичне заняття***

1. Поняття та види суб'єктів господарювання.

2.Поняття та види підприємств, теорія «персоніфікації підприємств» («господарчого органу»).

3.Правовий статус державних, в тому числі казенних підприємств.

4.Правовий статус громадянина як суб'єкта господарювання.

5.Підстави та порядок припинення діяльності суб'єкта господарювання.

**Ключові слова:** суб'єкти господарювання, фізичні особи підприємці (ФОП), юридичні особи (ЮО),реорганізація, ліквідація, приєднання, злиття, виділ, перетворення, алгоритм реєстрації ФОП, державні підприємства, казенне підприємство, комерційне підприємство,принципи державної реєстрації.

## **Тема 2.2.**

### **Поняття та види підприємств.**

#### ***Практичне заняття***

1.Поняття підприємства.

2.Установчі документи підприємства.

3.Організаційно-правові форми підприємств.

4.Державні унітарні підприємства.

5.Казенні підприємства.

6.Правова характеристика корпоративного підприємства.

7.Підприємства з іноземними інвестиціями та іноземні підприємства.

ознаки підприємства, види підприємства, організаційно-правові форми підприємства, підприємства з іноземними інвестиціями, державні унітарні підприємства, казенне підприємство,комерційне підприємство, майно казенного підприємства,органи у сфері управління, реєстрація суб'єктів господарювання, порядок проведення державної реєстрації.

## **Тема 2.3.**

### **Правовий статус господарських товариств.**

#### ***Практичне заняття***

Поняття господарського товариства та особливості його правового становища.

Види господарських товариств.

Порядок створення господарського товариства.

Органи управління.

Товариство з обмеженою відповідальністю.

Правовий статус повного товариства.

Правовий статус командитного товариства.

**Ключові слова:** господарські товариства (ГТ), учасники товариства, види господарських товариств, об'єднання капіталів, об'єднання осіб, органи управління, акціонерне товариство, ПАТ, ПрАТ, ТОВ, ТДВ, ПТ, КТ.

#### Тема 2.4.

#### Акціонерні товариства

##### **Практичне заняття**

- 1.Поняття та види акціонерних товариств.
- 2.Порядок створення акціонерного товариства.
- 3.Характеристика акцій.
- 4.Правова характеристика дивідендів.
5. Органи акціонерного товариства.

**Ключові слова:** акціонерне товариство, публічні акціонерні товариства (ПАТ), приватні акціонерні товариства (ПрАТ), засновники акціонерного товариства, переважне право акціонерів, етапи створення АТ, статут АТ, акції товариства, права акціонера, види пакетів акцій, дивіденди АТ,система органів АТ, корпоративний договір, органи управління товариством.

#### Тема 2.5.

#### Інші види організаційно-правових форм суб'єктів господарювання.

##### **Практичне заняття**

- 1.Господарські об'єднання.
- 2.Холдингові компанії.

3.Кооперативи.

**Ключові слова:** Об'єднання підприємств, договірні, статутні, асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, державна холдингова компанія, виробничий кооператив, обслуговуючий кооператив, споживчий кооператив.

## Тема 2.6.

### Майнова основа господарювання.

#### *Практичне заняття*

1.Майно суб'єктів господарювання та джерела його формування.

2.Речові права у сфері господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління.

**Ключові слова:** майно, майнові цінності, форми майнових цінностей, основні фонди, оборотні засоби, кошти, товари, джерела формування майна, речові права, право власності, право господарського відання, право оперативного управління.

## *Змістовий модуль 3.*

### **Правове регулювання здійснення господарської діяльності**

## Тема 3.1.

### Поняття та види господарських зобов'язань.

#### *Практичне заняття*

1. Поняття та ознаки господарського зобов'язання.

2.Класифікація господарських зобов'язань.

3.Майново-господарські зобов'язання: поняття та правова природа.

4.Організаційно-господарські зобов'язання: поняття та правова природа.

5. Принципи виконання господарських зобов'язань.

6.Укладання, зміна та розірвання господарських зобов'язань.

7.Способи забезпечення господарських зобов'язань.

8.Гарантія як особливий засіб забезпечення господарських зобов'язань.

**Ключові слова:** господарські зобов'язання, майново-господарські зобов'язання, організаційно-господарські зобов'язання, соціально-комунальні зобов'язання, публічні зобов'язання, види господарських зобов'язань, договірні, позадоговірні господарські зобов'язання, підстави виникнення, умови виникнення, підстави припинення, ознаки господарського зобов'язання, забезпечення господарських зобов'язань.

### **Тема 3.2.**

#### **Господарські договори: поняття та істотні умови.**

##### ***Практичне заняття***

1. Поняття та ознаки господарського договору.
2. Функції господарського договору.
3. Класифікація господарських договорів.
4. Форма господарського договору.
5. Зміст господарського договору.
6. Характеристика істотних умов договору.

**Ключові слова:** господарський договір, ознаки, функції господарського договору, зміст договору, сторони господарського договору, умови господарського договору, форма договору, класифікація договорів, зміни та розірвання господарських договорів, способи укладення господарських договорів, електронна комерція, державно-приватного партнерства.

### **Тема 3.3.**

#### **Порядок укладення, зміни та розірвання господарських договорів**

##### ***Практичне заняття***

1. Стадії укладення господарського договору.
2. Порядок виконання господарського договору.
3. Внесення змін до господарського договору.
4. Порядок розірвання господарського договору.

5. Визнання господарського договору недійсним та неукладеним, правові наслідки.

6. Форми відповідальності за порушення господарських договорів.

**Ключові слова:** стадії укладення договору, порядок виконання договору, зміни до господарського договору, порядок розірвання договору, недійсний договір, правові наслідки, відповідальність за порушення договору.

### **Тема 3.4.**

#### **Спеціальні(вільні)економічні зони та території пріоритетного розвитку.**

##### ***Практичне заняття***

1. Поняття спеціальних (вільних) економічних зон, мета створення, державне регулювання.

2. Території пріоритетного розвитку.

**Ключові слова:** С(В)ЕЗ, вільні зони, експортні зони, транзитні зони, митні склади, технополіси, страхові зони, територія пріоритетного розвитку, акцепт.

### **Тема 3.5.**

#### **Правовий захист економічної конкуренції.**

##### ***Практичне заняття***

1. Поняття економічної конкуренції, функції, учасники відносин у сфері економічної конкуренції.

2. Правовий статус та система Антимонопольного комітету України.

3. Повноваження та завдання Антимонопольного комітету України.

4. Порушення конкурентного законодавства.

5. Зловживання монопольним становищем на ринку.

6. Антиконтентні узгоджені дії суб'єктів господарювання.

7. Концентрація суб'єктів господарювання.

**Ключові слова:** економічна конкуренція, функції економічної конкуренції, учасники відносин, конкурентні відносини, правовий статус та система АМКУ, структура АМКУ, завдання АМКУ, повноваження, АМКУ, зловживання монопольним становищем, АУД, види узгоджених дій, державне регулювання та контроль, суб'єкти природних монополій, суміжні ринки, завдання Національної комісії з питань регулювання природних монополій, концентрація.

### **Тема 3.6.**

#### **Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.**

##### ***Практичне заняття***

1. Поняття, ознаки та види зовнішньоекономічної діяльності.
2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в рамках СОТ.
4. Правові режими для іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні.
5. Зовнішньоекономічний контракт.
6. Арбітражна угода.
7. Право країни, що визначає права та обов'язки сторін договору.
8. Базисні умови поставок. Правила Інкотермс.
9. Платіжні умови.
10. Франчайзингові зовнішньоекономічної угоди.

**Ключові слова:** суб'єкти ЗЕД, види ЗЕД, заборона імпорту/експорту, державне регулювання ЗЕД, недержавне регулювання ЗЕД, Світова організація торгівлі (СОТ), захисні заходи, зовнішньоекономічний контракт, принципи укладання договорів, арбітражна угода, платіжні умови, франчайзингові зовнішньоекономічні угоди.

### **Тема 3.7.**

#### **Правове регулювання торгівельної діяльності та комерційне представництво.**

##### ***Практичне заняття***

1. Торгівельна діяльність як різновид господарської діяльності.
2. Товар та особливості правового режиму обігу окремих його видів.
3. Види торгівельної діяльності та організаційно-правові форми торгівлі.
4. Біржова торгівля.
5. Ярмарок.
6. Аукціон.
7. Публічні закупівлі.
8. Ліцензування торгівельної діяльності.
9. Державне регулювання реалізації алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального.

**Ключові слова:** господарсько-торгівельна діяльність, форми торгівельної діяльності, види торгівельної діяльності, суб'єкти господарювання, правила торгівельного обслуговування, товар, правовий режим товару, властивості товару, гарантійний строк, строк придатності, біржова торгівля, ярмарок, сезонний ярмарок, тематичний ярмарок, ярмарок-виставка, аукціон, публічні закупівлі, замовники, учасники процедури закупівлі, предмет закупівлі, недискримінація учасників, процедури закупівлі, електронна система закупівель, автоматичні індикатори ризиків, ліцензування, реєстратор розрахункових операцій, річна плата.

### **Тема 3.8.**

#### **Правове регулювання банківської діяльності.**

##### ***Практичне заняття***

1. Банківська система України. Національний банк України.
2. Державне регулювання банківської діяльності.
3. Банки та їх класифікація.

4. Державна реєстрація та ліцензування банків.
5. Відкриття відокремлених підрозділів, філій та представництв.
6. Система банківських операцій та послуг, їх регулювання.
7. Види банківських рахунків.

**Ключові слова:** банківська система, функції НБУ, система НБУ, органи управління НБУ, банківське регулювання, банківський нагляд, аудит, класифікація банків, органи управління банку, документи для отримання ліцензії, банкам забороняється, система банківських операцій, банківські послуги, банківські рахунки.

### **Тема 3.9.**

#### **Поняття та види ринків фінансових послуг.**

##### ***Практичне заняття***

1. Поняття та види фінансових послуг, учасники ринку фінансових послуг.
2. Види фінансових послуг.
3. Коло суб'єктів, які мають право надавати фінансові послуги.
4. Реєстрація та ліцензування діяльності фінансових установ.
5. Державне регулювання ринку фінансових послуг.
6. Система і суб'єкти фінансового моніторингу.
7. Державна політика у сфері валютних операцій.

**Ключові слова:** фінансова послуга, ринок фінансових послуг, учасники ринку фінансових послуг, види фінансових послуг, фінансова установа, види фінансових установ, реєстрація діяльності фінансових послуг, ліцензування фінансових послуг, державне регулювання, органи що здійснюють державне регулювання, основні завдання та повноваження НБУ, система фінансового моніторингу, суб'єкти первинного фінансового моніторингу.

### **Тема 3.10.**

#### **Правове регулювання інвестиційної діяльності.**

##### ***Практичне заняття***

1. Поняття, ознаки та класифікація інвестицій.
2. Поняття та ознаки інвестиційної діяльності та інвестиційних правовідносин.
3. Інвестиційний договір.
4. Іноземне інвестування.
5. Інвестиції за кордон.
6. Інститути спільного інвестування.
7. Інвестиційна політика держави.
8. Захист інвестицій.

**Ключові слова:** ознаки інвестицій, класифікація інвестицій, суб'єкти інвестиційної діяльності, об'єкти інвестування, інвестиційний договір, договір концесії, іноземне інвестування, форми іноземного інвестування, види іноземного інвестування, гарантії, інвестиції за кордон, класифікація ІСІ, інвестиційна політика держави, державне регулювання, державна підтримка, державна реєстрація інвестиційних проєктів, захист інвестицій.

### **Тема 3.11.**

#### **Правове регулювання інноваційної діяльності.**

##### ***Практичне заняття***

1. Поняття, ознаки інноваційної діяльності та інновацій.
2. Об'єкти і суб'єкти інноваційної діяльності.
3. Державне регулювання інноваційної діяльності.

**Ключові слова:** інновації, інноваційний продукт, інноваційний проєкт, інноваційна продукція, державна реєстрація інноваційного проєкту, об'єкти інноваційної діяльності, суб'єкти інноваційної діяльності, бізнес-інкубатор, технополіс, промисловий парк, технопарк, державне регулювання, засоби

державного регулювання.

*Змістовий модуль 4.*

**Захист прав суб'єктів господарювання**

**Тема 4.1.**

**Відповідальність за порушення у сфері господарювання.**

***Практичне заняття***

- 1.Поняття, ознаки, принципи та види відповідальності.
- 2.Відшкодування збитків.
3. Штрафні санкції.
4. Оперативно-господарські санкції.
5. Адміністративно-господарські санкції.

**Ключові слова:**принципи, склад господарського правопорушення, види господарських санкцій, відшкодування збитків, штрафні санкції, оперативно-господарські санкції, адміністративно-господарські санкції.

**Тема 4.2.**

**Відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом**

***Практичне заняття***

- 1.Законодавство, що регулює провадження у справі про банкрутство.
2. Поняття неплатоспроможності та банкрутства.
3. Учасники у справі про банкрутство.
4. Санкція боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство.
5. Судові процедури у справі про банкрутство.
6. Стадії провадження у справі про банкрутство.
7. Мораторій на задоволення вимог кредиторів.
8. Визнання недійсним правочинів боржника.
9. Розпорядження майном боржника.
10. Ліквідаційна процедура.

11. Черговість задоволення вимог кредиторів.
12. Продаж майна в провадженні справи про банкрутство.
13. Особливості провадження у справах про банкрутство окремих категорій боржників.

**Ключові слова:** неплатоспроможність, банкрутство, кредитор, боржник, арбітражний керуючий, забезпечені кредитори, конкурсні кредитори, поточні кредитори, керуючий реалізацією, керуючий реструктуризацією, санація, керуючий санацією, ліквідатор, розпорядник майна, винагорода, державний орган з питань банкрутства, судові процедури, стадії провадження, мораторій, ліквідаційна процедура, ліквідаційна маса, продаж майна.

### **Тема 4.3.**

#### **Державне регулювання господарської діяльності.**

##### ***Практичне заняття***

1. Економічна політика держави.
2. Державна регуляторна політика.
3. Поняття та призначення державного регулювання.
4. Стандартизація та технічне регулювання.
5. Нагляд (контроль) за здійсненням господарської діяльності.
6. Порядок проведення перевірок.

**Ключові слова:** економічна політика держави, економічна стратегія, економічна тактика, державна регулярна політика, принципи державної регулярної політики, правові форми здійснення державного регулювання економіки, функції держави, засоби державного регулювання, стандартизація та технічне регулювання, мета стандартизації в Україні, об'єкти стандартизації, суб'єкти стандартизації, нагляд (контроль) за здійсненням господарської діяльності, органи нагляду (контролю), види заходів нагляду.

## **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Підготовка до семінарських та практичних занять допомагає глибше вивчити основні теми навчальної дисципліни «Господарське право», оволодіти вмінням самостійно працювати з джерелами та нормативно-правовими актами, спеціалізованою літературою.

Форми самостійної роботи:

- виконання домашніх завдань
- складання схем, таблиць
- підготовка есе, наукових доповідей, рефератів
- складання юридичних документів
- робота як з нормативними актами законодавства, з міжнародними актами, їх тлумачення відповідно до конкретних обставин справи;
- пошук додаткової спеціалізованої літератури
- опрацювання підзаконних нормативно-правових актів
- робота з відкритими даними інформаційних мереж
- опрацювання додаткової спеціалізованої літератури
- складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення.

Підготовка до семінарських та практичних занять передбачає вирішення практичних кейсів, ситуаційних задач та завдань. Вирішення ситуаційних задач передбачає ретельне вивчення всіх питань семінарського заняття, ознайомлення з рекомендованою літературою, опрацювання та детальний аналіз нормативних джерел.

Вирішуючи конкретне завдання, необхідно дослідити всі обставини кейсу, реально вивчити обставини справа, чітко та об'ємно відповісти на поставлені питання. Відповіді мають носити розширений та обґрунтований характер, обов'язково із посиланням на норми законодавства, монографічні, наукові, навчально-методичні джерела.

Складаючи схеми чи таблиці, необхідно ознайомитися зі всіма матеріалами відповідної теми, опрацювати нормативно-правові акти та іншу спеціалізовану літературу. Виклад матеріалу в схемах та таблицях повинен бути стислим, лаконічним, максимально інформованим, може бути додатково проілюстрованим інфографікою. Схеми, таблиці мають бути подані на електронному носії та / або роздрукованому вигляді. Усі схеми повинні бути підписані і обов'язково сформовані в окрему папку.

## **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи є індивідуальна робота студентів.

Форми індивідуальної роботи:

- колективне та індивідуальне написання наукових статей, тез доповідей на наукових конференціях;
- участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, наукових засіданнях, науково-практичних семінарах, колоквіумах тощо;
- участь у роботі кафедрального студентського наукового гуртка;
- анотацію прочитаної додаткової літератури з навчальної дисципліни, бібліографічний опис літератури;
- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз чинного законодавства України;
- розробка мультимедійних презентацій у вигляді спеціально підготовленого слайд-шоу, де матеріал подається у вигляді схем, діаграм, статистичних даних тощо;
- написання наукових доповідей, рефератів та їх презентація на семінарських заняттях.

Вибір видів індивідуальної роботи здійснюється здобувачем за власними

інтересами та попереднім узгодженням з викладачем. Тематику та форму індивідуальної роботи здобувач отримує на початку навчального року і здає роботу у визначені строки. Організацію, контроль та оцінювання якості виконання індивідуальної роботи здійснює науковий керівник. Індивідуальна робота подається на кафедру для перевірки до початку екзаменаційної сесії.

### **Завдання 1.**

Наприкінці вересня 2022 р. товариство з обмеженою відповідальністю «Зевс» звернулось до господарського суду з позовом про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою та її повернення. Позивач є користувачем земельної ділянки площею 178,3 м<sup>2</sup> відповідно до укладеного між ним і виконавчим комітетом Донецької міської ради договору оренди та власником розташованих на ній об'єктів торговельної мережі. У серпні 2022 р. позивач уклав із приватним підприємством «Чікаго» договір купівлі-продажу одного з об'єктів торговельної мережі (торговельного павільйону), який розташований на зазначеній земельній ділянці. У договорі оренди земельної ділянки, укладеної між позивачем та виконавчим комітетом Сумської міської ради, безпосередньо не передбачена можливість переходу права користування земельною ділянкою (її окремою частиною) до третіх осіб. Проте приватне підприємство «Чікаго» не звільняє земельну ділянку від належного йому майна і продовжує користуватися нею, у зв'язку із чим позивач, посилаючись на ст. 27 Закону України «Про оренду землі», просить суд зобов'язати відповідача усунути перешкоди у користуванні земельною ділянкою, звільнивши її від проданої ним відповідачу споруди (торговельного павільйону).

***Чи підлягає означений позов задоволенню?***

***На підставі яких норм чинного законодавства (норм якої галузевої належності) має бути вирішений даний спір?***

***Обґрунтуйте свою відповідь.***

### **Завдання 2**

Суб'єкт підприємницької діяльності Спартак відкрив магазин із продажу будівельних матеріалів. Через деякий час він орендував в іншому магазині два

відділи, де здійснював реалізацію деяких будівельних матеріалів.

***Чи необхідно придбати торговельний патент у даному випадку?***

***Які види діяльності за законодавством підлягають патентуванню?***

### **Завдання 3**

Один з учасників товариства поступився своєю часткою другому. Документи про реєстрацію цих змін в установчих документах товариства були надані державному реєстратору лише рік потому. Державний реєстратор відмовив у реєстрації змін в установчих документах, посилаючись на те, що зміни подані з пропуском строку.

***Чи правомірні дії реєстратора?***

***Протягом якого часу зміни до установчих документів повинні були бути подані на реєстрацію?***

***Які наслідки пропуску цього строку?***

***З якого моменту другий учасник вважається таким, що набув прав на частку першого учасника?***

***Чи може перший учасник скасувати передачу своєї частки другому до реєстрації відповідних змін?***

### **Завдання 4**

Федір залишив нащадкам у спадок пакет акцій Публічного акціонерного товариства, пакет акцій Приватного акціонерного товариства, частку в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю, частку в складеному капіталі повного товариства та частку вкладника в командитному товаристві. Загальні збори учасників кожного з названих товариств відмовились приймати нащадків Федіра до свого складу.

***Чи правомірні рішення загальних зборів?***

***Якщо ні, в який спосіб нащадки можуть захистити свої права?***

### **Завдання 5**

До юридичної фірми звернувся директор ломбарду «Золотий фазан», створеного у формі повного товариства, з проханням розробити нову редакцію установчого договору, яка б відповідала вимогам чинного

законодавства. При ознайомленні із проектом нової редакції договору директор помітив, що з предмета діяльності було виключено положення про здійснення ломбардом операцій щодо збереження майна та скупки виробів із дорогоцінних металів. Юристи пояснили директору, що ломбард є фінансовою установою і не може займатися іншими видами діяльності, аніж фінансові послуги. Директор наполягав на залишенні цієї послуги в договорі, мотивуючи свою позицію тим, що ломбард надає такі послуги дуже давно і не мав жодних ускладнень з боку контролюючих органів.

***Поясніть: чи є обґрунтованою позиція юристів?***

### **Завдання 6**

Виробничо-комерційна фірма (ВКФ) надала позику за рахунок власних коштів фізичній особі – працівнику фірми на умовах строковості та платності. Представники податкових органів звернулися до господарського суду з позовом про визнання недійсним договору позики, оскільки ВКФ не мала права надавати фінансові позики (без реєстрації у якості фінансової установи та отримання відповідної ліцензії).

***Яке рішення повинен винести суд?***

### **Завдання 7**

1. Правове регулювання реєстрації юридичних осіб – суб'єктів господарювання та фізичних осіб – підприємців. Правовий статус державного реєстратора. Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.
2. Порівняльна характеристика господарських товариств.
3. Приватне підприємство «Макарун» звернулося до органу ліцензування з метою отримання ліцензії на проведення будівельної діяльності. Підприємству було відмовлено у видачі ліцензії на тій підставі, що подана заява про видачу ліцензії підписана особою, яка не мала на це повноважень. 2

***Запитання:***

1. Який орган здійснює ліцензування будівельної діяльності та контроль за додержанням ліцензійних умов?

*2. Чи правомірні дії органу ліцензування (яке рішення у даному випадку повинен був прийняти орган ліцензування)?*

*3. Які підстави для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії?*

*4. За яких умов заявник може повторно звернутися до органу ліцензування з заявою про видачу ліцензії?*

### **Завдання 8**

14 листопада 2021 р. АТ «Масон» (позивач) звернулось з позовом до АТ «Озима» (відповідача) про розірвання договору поставки насіння соняха. Під час судового розгляду справи були встановлені наступні обставини. 13 січня 2020 р. між позивачем та відповідачем був укладений договір, за умовами якого відповідач був зобов'язаний постачати позивачу перед початком посівних сезонів (2020 – 2021 рр.) насіння соняха. Договір укладений позивачем з метою забезпечення своїх постійних партнерів (сільськогосподарських підприємств) посівним матеріалом та отримання від останніх за договорами поставки соняшникової олії, необхідної для власного виробництва. У визначений договором термін (за 1 місяць до початку посівного сезону 2020 р.) позивач не отримав насіння соняшника, у зв'язку із чим неодноразово звертався до відповідача з листами про відпуск насіння і, в кінцевому результаті, був змушений купувати насіння в інших суб'єктів господарювання для забезпечення своїх партнерів посівним матеріалом. Тільки після закінчення посівного сезону відповідач повідомив позивача про свою готовність виконати зобов'язання за договором та відшкодувати понесені позивачем збитки. Утім позивач відмовився від прийняття простроченого відповідачем виконання зобов'язання та направив йому пропозицію про розірвання договору. Відповідач не погодився на розірвання договору та у своїй відповіді позивачу зазначив, що останній неправомірно відмовляється від прийняття запропонованого ним виконання, оскільки така відмова є оперативно-господарською санкцією, яка не передбачена в укладеному між ними договорі. Зазначені обставини і стали підставою для звернення АТ «Масон» до суду.

**Запитання:**

- 1. Які правові наслідки несвоєчасного виконання господарсько-договірного зобов'язання? Чи правомірною є відмова АТ «Озима» від прийняття виконання зобов'язання?**
- 2. У яких випадках сторона договору може розірвати договір в односторонньому (позасудовому) порядку?**
- 3. Яке рішення повинен постановити суд?**

**Завдання 9**

1. Підприємство та його різновиди.
2. Поняття та види господарських договорів. Порядок укладання господарських договорів.
3. Між ТОВ «М» та ТОВ «К» був укладений договір купівлі-продажу канцелярських товарів. Проте ціна товару в договорі не була вказана.

**Запитання:**

- 1. Які умови договору є істотними?**
- 2. Які правові наслідки відсутності у договорі істотних умов?**
- 3. Чи є відсутність ціни у договорі підставою вважати його неукладеним?**

**Завдання 10**

Один з учасників товариства відступив свою частку іншому учаснику. Документи про реєстрацію цих змін в установчих документах товариства були надані державному реєстратору лише рік потому. Державний реєстратор відмовив у реєстрації змін в установчих документах, посилаючись на те, що зміни подані із пропуском строку.

**Запитання:**

- 1. Чи правомірні дії реєстратора?**
- 2. Протягом якого часу зміни до установчих документів повинні бути подані на реєстрацію? Які наслідки пропуску цього строку?**
- 3. З якого моменту другий учасник вважається таким, що набув прав на частку першого учасника?**

**4. Чи може перший учасник скасувати передачу своєї частки другому учаснику до реєстрації відповідних змін?**

### **Тести**

**1. Господарське право – це:**

- а) галузь законодавства
- б) навчальна дисципліна
- в) наука
- г) всі варіанти відповідей правильні

**2. Предмет правового регулювання господарської діяльності – це сукупність суспільних відносин, що складаються**

- а) в процесі господарської діяльності і при її регулюванні
- б) тільки в процесі здійснення господарської діяльності
- в) тільки в процесі регулювання господарської діяльності

**3. Моментом виникнення правоздатності юридичної особи визнається:**

- а) рішення засновників про створення юридичної особи;
- б) повна оплата статутного капіталу;
- в) внесення запису про реєстрацію в державний реєстр юридичних осіб.

**4. До ознак юридичної особи не відноситься:**

- а) наявність відокремленого майна.
- б) наявність розрахункового рахунку в банку.
- в) можливість брати участь в господарському обороті від свого імені.
- г) самостійна майнова відповідальність.

**5. Банкрутство є підставою для:**

- а) реорганізації;
- б) перетворення;
- в) злиття;
- г) ліквідації;
- д) приєднання.

**6. Юридична особа може бути ліквідовано примусово за рішенням:**

- а) його засновників;
- б) податкового органу;
- в) суду;
- г) органу місцевого самоврядування.

**7. Які права засвідчує акція:**

- а) право господарського відання майна товариства;
- б) право довірчого управління майном товариства;
- в) право власності акціонера на частку майна товариства;
- г) зобов'язальні права акціонера по відношенню до суспільства.

**8. Вкажіть види інвестицій:**

- а) приватні та громадські;
- б) міжнародні та державні
- в) внутрішні і іноземні
- г) інвестиції, спрямовані на придбання речових прав;
- д) прямі і непрямі;

**9. Якими способами можна збільшити розмір статутного капіталу акціонерного товариства?**

- а) шляхом викупу в акціонерів частини акцій;
- б) шляхом випуску додаткового пакета акцій;
- в) шляхом зменшень номінальної вартості кожної акції;
- г) шляхом збільшення номінальної вартості кожної акції.

**10. Що є вищим органом управління в акціонерному товаристві?**

- а) генеральний директор;
- б) правління;
- в) рада директорів;
- г) загальні збори акціонерів.

**11.3 якого моменту суспільство вважається реорганізованим?**

- а) з дня подачі заяви про реорганізацію;
- б) з моменту складання нових установчих документів;
- в) з моменту державної реєстрації організації - правонаступника;
- г) після того, як всім кредиторам будуть повернуті їх вкладення.

**12. Вимогам до процесу здійснення підприємницької діяльності є**

- а) Антимонопольні вимоги;
- б) Вимоги технічного регулювання;

- в) Вимоги в сфері ціноутворення;
- г) Вимога сплати податків і неподаткових платежів.

**13. Ознакою , що не закріплена в легальному визначенні підприємницької діяльності є:**

- а) професіоналізм;
- б) систематичний характер здійснення підприємницької діяльності;
- в) факт державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності
- г) інноваційний характер діяльності.

**14. Банківська операція, за допомогою якої банк (банк-емітент) за дорученням і за рахунок клієнта на підставі розрахункових документів здійснює дії щодо одержання від платника платежу називається**

- а) акредитив;
- б) чек;
- в) платіжне доручення;
- г) інкасо.

**15. Принципами господарського права є:**

- а) принцип законності;
- б) принцип захисту ділової репутації;
- в) принцип вільної конкуренції;
- г) принцип захисту сім'ї державою.

**16. Фінансово-промислові групи - це:**

- а) мають статус юридичної особи об'єднання комерційних і некомерційних організацій;
- б) не мають статусу юридичної особи об'єднання комерційних і некомерційних організацій;
- в) не мають статусу юридичної особи об'єднання некомерційних організацій.

**17. Право оперативного управління може належати:**

- а) приватним унітарним підприємствам;
- б) будь-яким юридичним особам;
- в) казенним підприємствам;
- г) будь-яким суб'єктам цивільного права.

**18. Метод господарського права:**

- а) тільки імперативний;
- б) імперативно-диспозитивний;
- в) тільки диспозитивний.

**19. До нематеріальних активів суб'єкта господарювання відносяться:**

- а) основні і оборотні фонди;
- б) касова готівка;
- в) торговий знак (знак обслуговування).

**20. При якій правовій формі використання майна з власником узгоджуються питання розпорядження тільки нерухомим майном:**

- а) право власності;
- б) право господарського відання;
- в) право оперативного управління;
- г) право сервітуту;
- д) право оренди.

**ЗАГАЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ ДО НАВЧАЛЬНОЇ  
ДИСЦИПЛІНИ**

1. Ідейно-історичні передумови відокремлення господарського права як самостійної галузі права.
2. Загальна характеристика предмету регулювання господарського права.
3. Підприємництво як предмет регулювання господарського права, його ознаки, принципи та види обмежень.
4. Метод правового регулювання господарської діяльності.
5. Джерела господарського права: поняття, види та система.
6. Господарсько-правові норми: структура, види.
7. Історія та тенденції розвитку науки господарського права. Спори навколо кодифікації господарського законодавства.
8. Методи та форми державного впливу на господарські відносини.
9. Конституція та інші нормативно-правові акти України про державний вплив на економіку.
10. Поняття та форми державної господарської діяльності; державне замовлення та фінансування.

11. Державна регуляторна політика: поняття, значення та процедури.
12. Сутність та складові поняття легалізації господарської діяльності.
13. Порядок державної реєстрації суб'єктів господарювання.
14. Порядок державної реєстрації змін в установчі документи та зміни відомостей про суб'єктів господарювання.
15. Порядок державної реєстрації припинення суб'єктів господарювання
16. Порядок ліцензування та патентування господарської діяльності.
17. Поняття та види суб'єктів господарського права.
18. Поняття та види підприємств, теорія "персоніфікації підприємств" ("господарчого органу").
19. Установчі документи суб'єктів господарювання.
20. Правовий статус державних, в тому числі казенних підприємств.
21. Поняття, види та історія виникнення господарських товариств.
22. Правовий статус, види та порядок створення акціонерного товариства.
23. Правовий статус товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю.
24. Правовий статус командитного та повного товариств.
25. Правовий статус господарських об'єднань, холдингів.
26. Правовий статус виробничих, в тому числі сільськогосподарських кооперативів.
27. Правовий статус біржових організацій.
28. Правовий статус структурних підрозділів вітчизняних та іноземних підприємств.
29. Поняття та види правового режиму майна господарських організацій.
30. Право власності в Україні: поняття, підстави виникнення, форми власності та форми права власності.
31. Право господарського відання та оперативного управління.
32. Право промислової власності в господарських відносинах.
33. Правовий режим інвестицій в Україні, порядок та правові наслідки реєстрації іноземних інвестицій.
34. Поняття, функції та види господарських зобов'язань та договорів.

35. Організаційно-господарські зобов'язання: поняття та види.
36. Принципи виконання господарських зобов'язань.
37. Правове регулювання господарської діяльності з постачання продукції та його договірному забезпечення.
38. Поняття та правові засади роздрібної торгівлі. Касові операції.
39. Особливість поставок для державних потреб та закупівель за державні кошти.
40. Порядок приймання продукції по кількості та якості при виконанні договорів поставки.
41. Правове регулювання господарської діяльності з перевезення вантажів та її договірному забезпечення.
42. Господарсько-правові умови здійснення капітального будівництва.
43. Правове регулювання договору підряду на капітальне будівництво.
44. Види, особливість укладання та виконання біржових угод
45. Правове регулювання договору про спільну господарську діяльність.
46. Договір зберігання на товарному складі та його документальне оформлення.
47. Договір контрактації.
48. Договір енергопостачання.
49. Правове регулювання договору фінансового лізингу.
50. Співвідношення договору господарської оренди та договору загально-цивільного найму.
51. Договір концесії.
52. Правове регулювання комерційної концесії.
53. Правове регулювання посередницьких, а тому числі агентських відносин в сфері господарювання.
54. Правове регулювання особливих режимів господарювання.
55. Правовий режим інноваційної діяльності.
56. Пільги та гарантії іноземних інвесторів.
57. Господарсько-правові умови здійснення страхової діяльності в Україні.
58. Договір страхування в сфері господарювання: поняття, суттєві умови, порядок виконання.

59. Способи забезпечення виконання господарських зобов'язань.
60. Форма господарських договорів та наслідки її недодержання.
61. Підстави визнання господарських договорів недійсними.
62. Порядок укладання, зміни та припинення господарських договорів.
63. Поняття, значення та функції господарсько-правової відповідальності. Форми господарсько-правової відповідальності.
64. Оперативно-господарські санкції, відмежування від інших способів самозахисту цивільних прав.
65. Штрафні санкції у сфері господарювання.
66. Поняття та склад збитків, що підлягають стягненню за господарські правопорушення.
67. Адміністративно-господарські санкції майнового характеру.
68. Адміністративно-господарські санкції організаційного характеру.
69. Юридичні та фактичні підстави господарсько-правової відповідальності.
70. Поняття та ознаки комерційного розрахунку.
71. Поняття, причини та наслідки банкрутства. Підстави порушення справи про банкрутство.
72. Поняття і роль приватизації, державна програма приватизації. Правові способи приватизації
73. Об'єкти та суб'єкти угод приватизації, стадії приватизаційного процесу.
74. Порядок оренди державного та комунального майна.
75. Загальна характеристика антимонопольно-конкурентного законодавства.
76. Антиконтурентні узгоджені дії: поняття та прояви.
77. Домінуюче (монопольне) становище: поняття та види зловживання ним.
78. Антиконтурентні дії органів влади, місцевого самоврядування та адміністративно-господарського управління та контролю: поняття та прояви.
79. Недобросовісна конкуренція: поняття та прояви.
80. Правове обмеження концентрації суб'єктів господарювання.
81. Санкції за порушення законодавства про захист економічної конкуренції та порядок їх застосування.

82. Грошові зобов'язання суб'єктів господарювання та їх види.
83. Поняття та види цін, порядок їх встановлення.
84. Система та повноваження державних органів по контролю за цінами.
85. Поняття та види банківської (фінансової) діяльності.
86. Суб'єкти банківської (фінансової) діяльності. Види та організаційно-правові форми банківських установ
87. Правова природа та порядок укладання (припинення) договору на розрахунково-касове обслуговування (договору банківського рахунку).
88. Форми готівкових розрахунків та порядок касових операцій.
89. Форми безготівкових розрахунків.
90. Поняття та ознаки кредиту, відмежування від позики, позички, лізингу.
91. Поняття, види та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
92. Загальні вимоги щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності, заходи тарифного та нетарифного регулювання.
93. Базисні умови зовнішньоекономічних контрактів купівлі-продажу згідно з ІНКОТЕРМС 2020 р.: поняття та групи.
94. Механізм державного примусу для повернення в Україну валютної виручки від реалізації зовнішньоекономічних контрактів.
95. Санкції за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність.
96. Поняття та види правової роботи на підприємстві. Функції юридичної служби на підприємстві.
97. Обрання способу захисту порушеного права (інтересу) юридичною службою підприємства.
98. Поняття рейдерства. Антирейдерські заходи з боку юридичної служби підприємства.
99. Організація правової роботи при проведенні перевірок суб'єктів господарювання з боку органів контролю та нагляду.

## **КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА**

Контроль знань є складовою багатогранного навчального процесу в БНАУ і являє собою організацію зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом. Показники контролю знань здобувачів є основою для судження про результати навчання та для вирішення таких питань, як ступінь опанування навчальною програмою, переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з ВНЗ і видача диплому. Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремо взятого здобувача, академічної групи, курсу, факультету в цілому, а також робота викладацького складу.

За умови правильної організації контроль знань слугує навчальним, виховним, організаційним, розвиваючим, методичним та іншим цілям.

Контроль знань будується на таких основних принципах:

- 1) перевірка й оцінка знань здобувачів повинні відображати рівень засвоєння знань та стимулювати здобувачів до досягнення нових успіхів;
- 2) перевірку і оцінювання знань слід проводити систематично, планово, у нерозривному зв'язку з усім процесом навчання; послідовно з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики;
- 3) перевірка та оцінювання знань здійснюються з урахуванням індивідуальних особливостей і особистих успіхів кожного окремого здобувача;
- 4) диференціація оцінок має здійснюватися за об'єктивними заздалегідь визначеними критеріями;
- 5) оцінка знань здобувачів повинна відповідати істинній якості й кількості засвоєних ним знань, вмінь і навичок.

Контроль знань з дисципліни закінчується іспитом та складається з двох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань здобувачів;
- 2) підсумковий контроль знань здобувачів.

Поточний контроль включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувачів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Оцінювання поточної роботи здобувача протягом семестру проводиться за трьома основними напрямками (об'єктами контролю):

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання;
- 3) виконання модульних завдань.

Результати оцінювання поточної роботи здобувача в семестрі є підставою для допуску його до складання іспиту.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється здобувачам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів здійснюється у формі іспиту за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності здобувачів. Результати оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

### ***Засоби оцінювання результатів навчання***

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність здобувача в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті здобувач отримує за виконані розрахункові, лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

***Критерії оцінювання результатів навчання  
за чотирирівневою шкалою***

| <b>Бали</b>           | <b>Критерії оцінювання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>«Відмінно»</b>     | Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки. |
| <b>«Добре»</b>        | Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.                                                                       |
| <b>«Задовільно»</b>   | Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.                                                                                                                               |
| <b>«Незадовільно»</b> | Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про                                                                                                                                                                              |

|  |                                                    |
|--|----------------------------------------------------|
|  | те, що здобувач не оволодів програмним матеріалом. |
|--|----------------------------------------------------|

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{БПК} = \frac{\text{САЗ} \times \text{max ПК}}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність здобувача на занятті у формулі приймається як «0».

#### ***Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти***

| За 100-<br>бальною<br>шкалою | За шкалою<br>ECTS | За національною шкалою                                            |            |
|------------------------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------|------------|
|                              |                   | іспит                                                             | залік      |
| 90–100                       | A                 | Відмінно                                                          | Зараховано |
| 82–89                        | B                 | Добре                                                             |            |
| 75–81                        | C                 |                                                                   |            |
| 64–74                        | D                 | Задовільно                                                        |            |
| 60–63                        | E                 |                                                                   |            |
| 35–59                        | FX                | Незадовільно (незараховано) з можливістю<br>повторного складання  |            |
| 1–34                         | F                 | Незадовільно (незараховано) з обов’язковим<br>повторним вивченням |            |

***Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»***

| Види робіт                          | Лекції | Практичні заняття | Самостійна робота | Модульний контроль | ІНДЗ | Іспит | Загальний бал |
|-------------------------------------|--------|-------------------|-------------------|--------------------|------|-------|---------------|
| Максимально можлива кількість балів | 10     | 20                | 10                | 20                 | 10   | 30    | 100           |

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

### Базова (основна)

1. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина): підручник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 672 с.
2. Вавженчук С. Я. Система захисту і охорони конституційних трудових прав працівників: монографія. Харків : Диса плюс, 2013. 510 с.
3. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін.; за заг. ред. А. Г. Бобкової. Харків : Право, 2018. 592 с.
4. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми: монографія / О. А. Беляневич, А. В. М'який. К. : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
5. Правові засади досягнення балансу між економічною ефективністю та соціальною справедливістю: монографія / за заг. ред. В. А. Устименка. Київ : НАН України, Інститут економікоправових досліджень, 2018. 144 с.
6. Безух О. Приватне право і приватні відносини в умовах ринкової економіки. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 7. С. 27–33.

7. Бутирська І. А. Правовий статус учасників справи про банкрутство: монографія. Чернівці: Технодрук, 2017. 184 с.
8. Гарагонич О. В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: проблеми теорії і практики: монографія / 127 НАН України, Інститут економіко-правових досліджень. К., 2019. 406 с.
9. Економічна безпека підприємства в умовах рейдерських загроз: колективна монографія / [О.А.Бурбело, С.К. Рамазанова, О.М.Заєць, Т.С. Гудіма, О.М. Кузьменко; за наук. ред. О.А.Бурбело, С.К. Рамазанова]. Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. 285 с.
10. Колумбет О. Договірна політика: підходи до розуміння та значення в діяльності підприємства. Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління». 2014. Вип. 28. С. 171– 177.
11. Правове забезпечення дотримання принципу справедливості в управлінні економікою: монографія / за заг. ред. В.А. Устименка. Київ : НАН України, Інститут економікоправових досліджень, 2017. 156 с.
12. Смітюх А. В. Корпоративні права та корпоративні паї (частки): теоретико-правові аспекти : монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 662 с.

### **Правові акти**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 р. Голос України. 2003. № 49.
4. Господарський процесуальний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 06.11.1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.
5. Земельний кодекс України: затверджений Законом України від 25.10.2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. №3-4. Ст.27. 135
6. Кодекс торговельного мореплавства України: Прийнятий Верховною Радою України 23.05.1995 р. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 47. Ст. 349.

7. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 19. Ст.74.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. № 51. Ст. 1122.
9. Митний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 13.03.2012 р. Офіційний вісник України. 2012. № 32. Ст. 1175.
10. Повітряний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 19.05.2011 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.
11. Податковий кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 02.12.2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. –№ 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
12. Цивільний кодекс України : Прийнятий Верховною радою України 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.
13. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
14. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 50. Ст. 472.
15. Про введення мораторію на примусову реалізацію майна : Закон України від 29.11.2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 10. Ст. 77.
16. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. Відомості Верховної Ради України. №49. Ст.682.
17. Про державне прогнозування та розробку програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 р. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 25. Ст.195.
18. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>
19. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 137 15.05.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 31-32. Ст. 263.
20. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 36. Ст. 164.

21. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 12. Ст. 64.
22. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 30. Ст. 379.
23. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 29. Ст. 37.
24. Про природні монополії : Закон України від 20.04.2000 р. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 30. Ст. 238.

*Навчальне видання*

Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Господарське право» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»

Аргат Яна Петрівна

*Комп'ютерний набір: Я.П.Аргат*

Підписано до друку .

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БНАУ 09117,  
м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01